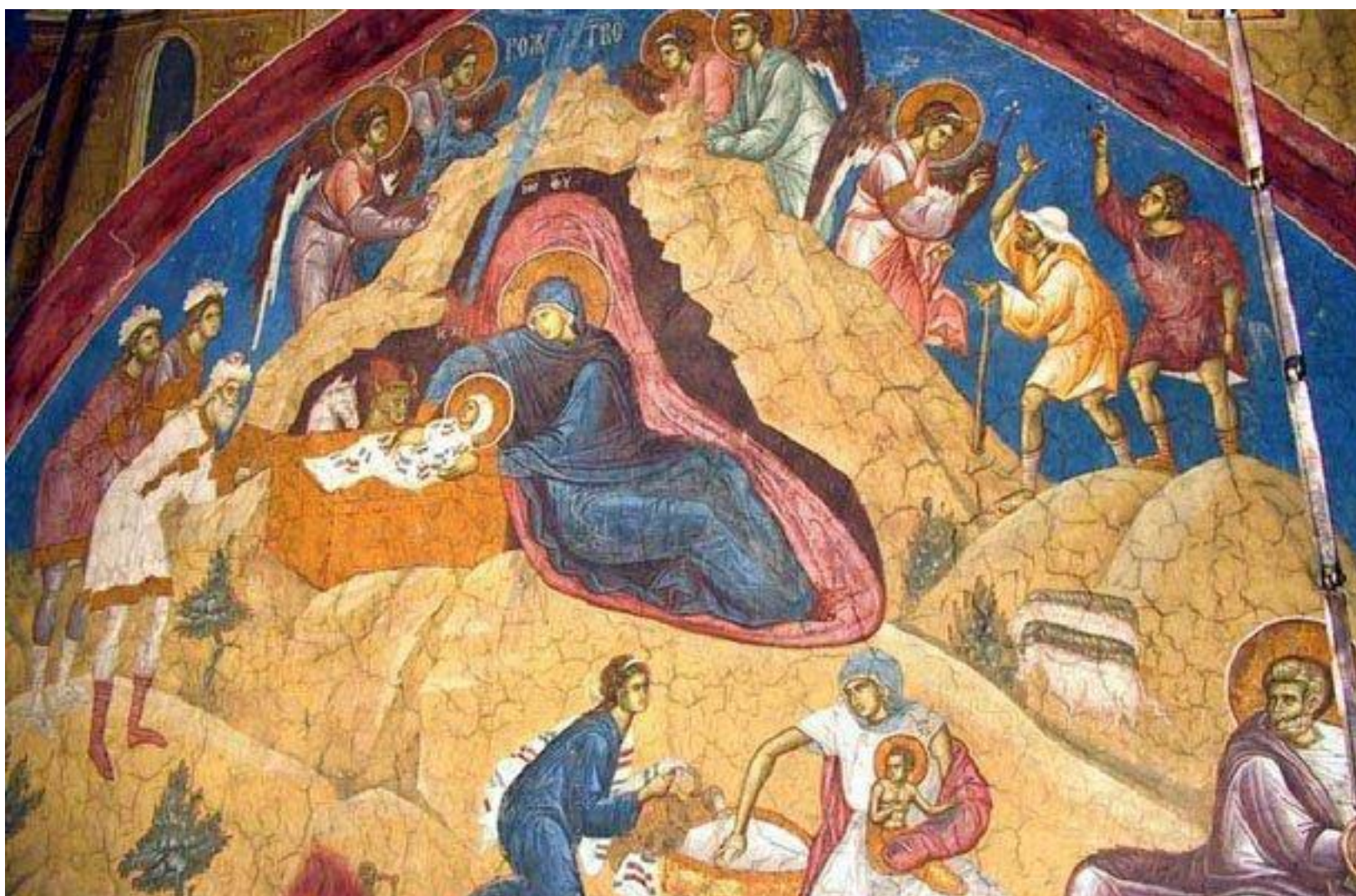

ЧЕСТИТО РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО! ПЛОДОРОДНА И СПОРНА 2019 ГОДИНА!

СНЕЖИНКАТА

Стоя на върха на електрическия стълб и гледам. Хората сноват насам-нататък. Хората тичат. Хората са много заети. Никой не ще и да знае за мене – дребничката снежинка с леденото сърчице и белите рогчета. А аз съм мъничка, но много съм видяла. И много, много зная.

Някога отдавна, много отдавна, аз паднах като росна капка в една далечна страна, дете имаше много слънце и плодове. Малки агънца играеха по тревата край една кошара. Аз се скрих в едно цвете, за да не ме изпие слънцето, и ги гледах през целия ден: те бяха тъй хубави. Вечерта заспах уморена. Но посред нощ ме събуди тиха песен. Над кошарата летяха ангелчета и пееха. На небето гореше чудна опашата звезда.

– Какво е станало? – запитах една буболечка.

– Родил се е Спасителят на хората – рече буболечката, като си сложи торбичката на един лист.

Когато отвориха вратата на кошарата, аз видях в яслите едно малко дете с голи ръчишки. Около главата му беше светло. А очите му бяха сини и кротки. Никога не бях виждала такива очи.

Много бе минало от нея нощ. Много пъти аз ставах на пара, падах като дъжд или роса, провирах се между бучките чак вдън земя, изпълзвах пак из гърлата на изворчетата, тичах из полетата и реките. Ходила бях много пъти и в морето.

Това се случи на една планина. Беше хубаво ясно синьо утро. Аз се търкалях и си играех по един смокинен лист. Под смоковницата се бяха събрали много хора. Висок човек стоеше посред тях и говореше. Гласът му беше ясен и чист:

„Прощавайте на ближния си.“

„Ако имате две ризи, дайте едната на ближния си.“

„Обичайте се едни други като братя.“

„Обичайте враговете си.“

Аз виждам отгоре само къдрите на косата му, а много ми се искаше да го видя в лицето. Защото никога не бях чувала такива думи. И когато той извърна челото си към небето, аз трепнах: той беше детето, което видях в кошарата. По очите го познах: никой друг нямаше такива кротки и добри очи.

Един ден аз лежах в стар глинен съд на върха на един хълм заедно с много капчици оцет. То беше страшен ден. Черни облаци се събираха на небето. Беше тежко и задушно. Имаше буря. Над нас се издигаше голям дървен кръст. Отстрани стоеше страж с дървен меч. А на кръста бе разпнат човек. Хората го бяха разпнали.

– Защо? – попитах тихичко глинения съд.

– Защото ги учеше да се обичат.

Човекът простена и пазачът натопи в съда една гъба, забита на тръстикова пръчка. Аз се вмъкнах в една дупчица на гъбата. И когато пазачът поднесе гъбата до устата му, аз го видях: той беше високият мъж, който поучаваше хората в планината. Очите му бяха пълни със сълзи, но ясни и добри. Никой друг нямаше такива добри очи.

Оттогава измина много, много време. Безброй пъти обиколих аз земята от снежните полюси до топлите страни. Видях ловци на тюлени да се избиват едни други при подялбата на лова. Видях как черни хора се биеха с бамбукови клони и си чупеха главите с камъни. Видях как се промушваха с копия и саби жителите на страните, дето расте лозата и пшеницата. Как се убиваха с куршуми и огън. Те паляха градовете си.

О, много страшни неща съм видяла аз. И само аз, мъничката снежинка с леденото сърчице и белите рогчета, зная колко нещастни са хората. Колко безкрайно нещастни са те: защото се мразят.

Да имах гърлото на планинска буря, щях да им викна, та да потрепери земята:

– Послушайте човека със сините очи!

Асен РАЗЦВЕТНИКОВ

Скъпи съграждани, уважаеми гости и жители на община Стара Загора, Идва времето на най-възбуждащите и споделени празници в годината – Рождество Христово и посрещането на Новата 2019 година.

Пожелавам на всички Весели Коледни и Новогодишни празници! Нека ги посрещнем с любимите си хора, изпълнени с дух на доброта и съпричастност. Нека намерим сили за помощ и подкрепа на онези, които са сами, страдат или боледуват, а за всички деца да направим празника възбуждащ и незабравим! Благодаря за подкрепата през отиващата си година и Ви пожелавам успешна, щастлива и благодатна 2019 година!

Желая всичките Ви дела да бъдат увенчани с успехи и да носят удовлетворение и радост, да има повече оптимизъм, здраве и благополучие във всеки дом! Весели празници!

Живко ТОДОРОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА

Уважаеми старозагорци,

В навечерието на светлите християнски празници,

пожелавам Ви сърдечно да се насладите на мир, топлина и благоденствие!

Запазете искрата, която топли сърцето в Коледната нощ през цялата Нова година!

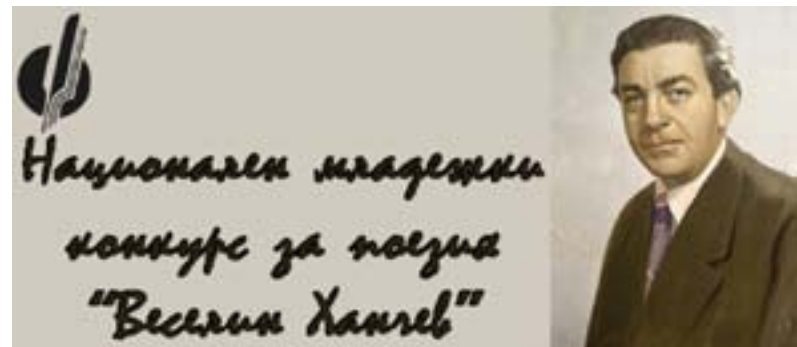
Радвайте се на късмет и благословение,

на успех и вдъхновение!

Да е честито Рождество!

Да е честита 2019 година!

Таньо БРАЙКОВ
Председател на Общински съвет - Стара Загора

ВЕСЕЛИН ХАНЧЕВ - 35 ИЗДАНИЕ - 2018 г.

Жури : Иво РАФАИЛОВ, Марин БОДАКОВ и Мария ДОНЕВА

Връчване на наградите: 2 ноември 2018 г. , Стара Загора

ПЪРВА НАГРАДА

Мартин К. ИЛИЕВ, 24 г., София

КАТО ЧОВЕК ОТ РАВНИНАТА

Като човек от равнината живея с разбирането, че където и да съм, слънцето трябва да лумва в три и половина, снегът винаги да се трупа, мъглата да те спланича, а по улиците на града – да чуваш как някой раздига вечерята.

Когато градът ми цъфти, той наново разказва пролетта, водите стават на люляци и никой никога не е виждал нещо подобно.

Само големите реки са пълни с истории, сомове и удавници. Само по тях плават и по тях някой може да пристигне и да си замине. Само те дават утешения, несравними с планината.

Климатът, който, напичал плочите на тялото в детството, останал в недра, търси своите отражения. Това е увереност, че слънцето не е било създавано, за да щади, нито реката, само за да бъде гледана.

ВТОРА НАГРАДА

Габриела МАНОВА, 23 г., София

Тя пристигна с кувар и половина, седна на леглото и се огледа внимателно. Значи това е да си самостоятелен. Сложи дрехите на закачалки. Картичките от приятели подпря на огледалото.

И каза: тук е началото на забравата, на раздялата с раздялата. На разнищването на спомена. Тук избрах да се изтръгна и да нямам корен. Тук под този простор ще зароя събореното.

Мина време. Тя вървя непроменена. Постепенно се изтриха поривът за обяснения, импулсивните отчети, сметки, разписки, ревизии. Постепенно спря да се аргументира, да прилага линкове.

Не всяка история е годна за представление. Няма нужда от фанфари и аплодисменти. Планът поначало беше пренаселен със условия.

Просто трябваше да се предам на себе си. Трябваше да бъда и превръзката, и ножа.

ДИМИТЪР НИКЛЕНОВ Е НОСИТЕЛЯТ НА НАЦИОНАЛНАТА НАГРАДА ЗА ДЕТСКА ЛИТЕРАТУРА „ПЕТЯ КАРАКОЛЕВА“ ЗА 2018

Писателят Димитър Никленов от Стара Загора е тазгодишният носител на Националната награда за детска литература „Петя Караколева“. Авторът бе отличен за книгата си „Кучето Бокс“, а статуетката, изработена от скулптора Емил Пенчев, му бе връчена от Ширин Сюлейман, директор на Дирекция „Хуманитарни дейности“ в община Кърджали. Близко 20 автори от страната участват в конкурса тази година, петчленното жури с председател Петър Анастасов и членове Банко Банков, Благоевска Касабова, Елица Мавродинова и Петър Хаджианов, решава лауреат за 2018 година да бъде Димитър Никленов. От името на кмета на община Кърджали инж.Хасан Азис-е-жа Сюлейман позвела на Димитър Никленов да продължава да работи, така че да рабва със своите творби всички малки читатели и да ги прави по-добри и по-щастливи. „Участвах в конкурса от уважение към Петя Караколева, която познавах. Благодарен съм на моите малки читатели, защото без тях авторът не е автор. Първата моя пиеса бе поставена в Кърджали и по тази причина този град за мен е много скъп“, сподели при получаване на наградата Димитър Никленов, който пише за деца близо 40 години, има издадени повече от тридесет книги, много куклени пиеси, автор е също на текстове и сценарии за 17 документални и художествени филми. Официалната церемония се състоя в големия салон на читалище „Обединение 1913“, гр. Кърджали. Поздравителни адреси поднесоха също от Регионална библиотека „Никола Й. Вапцаров“ и РИМ. Празничната вечер продължи с концерт на деца от танцовите и музикални школи при читалище „Обединение 1913“, ОДК и кърджалийските училища. Призът на името на Петя Караколева е учреден от община Кърджали и Съюза на българските писатели през 2004 г., а автор на статуетката е скулпторът Емил Пенчев. Лауреати на Националната награда „Петя Караколева“ досега са били Кирил Назъров, Севда Севан, Панчо Панчев, Атанас Звездинов, Николай Милчев, Весела Фламбулари, Ангелия Янковска-Сенгалевиц, Румяна Капинчева, Мая Дългъчева, Петя Александрова. Понастоящем Димитър Никленов е ръководител на Национален клуб „Млад писател“ при НЧ „Родина-1860“, Стара Загора, който издава тинейджърския вестник „Тийн с пейтър“.

ТРЕТА НАГРАДА

Теодора ГЕОРГИЕВА, 16 г., Силистра

КРЪГОВРАТ

Химикалката целуна листа с мастилен език и ръката стопли тънката му дръжка. Думи, думи - нежно пределиствам мислите си, но откривам само една - птица.

Написах я на листа, оставен до прозореца, с надежда вятърът да подреди кривите му букви. Летният полъх подари на хартиената ми птица крила и тя се извиси над небесните къдрилици — волен скитник. На другата сутрин синигер, прищипал с клонче парче хартия, оставя думата на перава и поглежда със светлоканелени очи. „Птица“. Понякога не поетът кара стиховете да летят, а стиховете летят към него.

АКТУАЛНИЯТ ФУРНАДЖИЕВ: ВЪВЕЖДАНЕ В ТЕМАТА

115 Г. ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ФУРНАДЖИЕВ И 95 ОТ СЕПТЕМВРИЙСКОТО ВЪСТАНИЕ

Познавам крайната нищета. Нотия енищо предневъзможността да се работи.

На кого и как да се помоля, та да тръгнат в мирна скръб пред мене
моите два безценни сиви вола...

Стиховете са на 22-годишния Никола Фурнаджиев от стихосбирката „Пролетен вятър“ (1925) – отглас на злокобната есен от 1923-та, която ще тегне над него до сетните му дни:

Във тоя час, във тоя град – къде?
Къде да спра? Аз нямам път и къща.

Тревожни, мрачни, каменни блестят на Невски само златните кубета.
„Н о щ е м“

Какво е станало с младия човек, какво се е случило с душата му?

...В последните си дни Георги Джагаров ми разказваше интересни истории от преживяното през годините. Една от тях беше свързана с Фурнаджиев. Подготвяше за лична драма на поета, която според него дала отражение върху септемврийските му стихове.

...мъртвец изрових –
то беше с ужас пълен ден
и като кърваво олово
блестеше свода озарен.
„В нивята“

Странно, той не е религиозен като (или колкото) Разцветников („Каин“ и „Удавници“) от стихосбирката „Жертвени кладни“, 1924), а чувството за грях и греховност владее стиховете му от онова време.

“На кого и как да се помоля...” не е молитва; войната е лишила от тази благодат лиричния герой на Фурнаджиев; формално погледнато, тук и въпрос няма, има самоокайване и отчаяние. Воловете, този синоним на убийствен труд, са въздигнати сега до ангели небесни. Както е в народната песен.

Какво ли време, наистина, е б и л о, за да въздъхне така поетът:

Боже Господи, в мойто кандило
свети кръв вместо Божие масло.

Боже Господи, страшно и глухо
стене във побеснения вятър.
С нокти кърта зеления мухъл,
обленил като с ужас стената.
„У ж а с“

Но Фурнаджиев не е от сантименталните ни поети; стиховете му тежат от мъка:

Сякаш мора бе спряла в душата ми,
сякаш тъмна безумна любов,
по-голяма от мен, от земята ни ...
„Д ъ г а“

...посред глухото земно затишие
слушах времето в мен да звучи.
„Д ъ г а“

Или:
Заполян беше душният каменен град
от настръхнал и черен народ.

„Д ъ г а“

Това сближаване на космическо и интимно-съкровено няма аналог в нашата поезия; а огрубяването е тъкмо онова, за което Гео Милев подканяше в своите списания: нощта е сравнена с бивол, черна е светлината дори, а и сводът небесен...

“Никола Фурнаджиев си остава едно от “седемте чудеса” на нашата поезия - все тъй неразгадано и все тъй магнетично” – писа Тончо Жечев в предговора към сборника стихове “Пролетен вятър”, Изд. Христо Г. Данов, Пловдив, 1981 г.

Никой не е задавал толкова много въпроси в поезията ни:

Де е народа и де е земята бунтовница
де сме, о мое печално и равно поле!

Във тоя час, във тоя град – къде?

Къде сред тая пустота?

Нещо черно е легнало в пътя ни,
нещо страшно в душите тежи.
Гледат погледи, в мъка помътнени,
и езичите съскат: руши!

Този смут ли е причина поетите ни да потърсят Бога – Висния съдник и помирител?

Боже Господи, страшно и глухо
стене във побеснения вятър...

О, Господи, пази ни здрави още
и дай ни хляб, и дай ни родна къща.

Впрочем, нещо обичайно е в септемврийската поезия на Фурнаджиев да видим молитвено напеване на слова за прошка, за помирение и опрощение. И си мисля: не може името Господне да е само звук или знак за благочестие в стиховете на този поет, когото радостно обявихме някога за езичник и безбожник; не може да няма Бог човек, който така страстно и с болка призовава към покаяние и прошка, който е изпълнен до такава степен със състрадание и милост към жертвите “над бездни надвесени”, че ще заговори от тяхно име:

О, душата на кръв е научена,
Боже Господи светъл – прости!

„М ъ к а“

Но в “Пролетен вятър” Фурнаджиев никъде не се идентифицира. Някак неочаквано и необявено той заговаря от името на жертвите – тия, на които състрадава – селянинът, войникът, човекът, минал през горнилото на бунта, човекът, в чието кандило “свети кръв вместо Божие масло”...

Младият поет не взима страна, не обвинява, нито оправдава. Без да проповядва смирение, той е против безмислното на бунта. Природата на поета е била винаги чужда и далеч от кръвта и насилието. Погрешната стъпка (Маяковски, Блок, Есенин) рано или

късно е била възмездявана.

Фурнаджиев е объркан и смутен, потресен, но в никакъв случай не е “опиянен” от стихията на бунта. Не е случаен фактът, че “Конници” е посветено на Ангел Каралийчев, който така и не можа да помири идеята за “доброто”, което носи революцията, с мъката и насилието, с кръвта и трагедията народни.

В годината, когато излиза “Пролетен вятър” (1925), излизат и сборникът “Ръж” на Каралийчев, и “Септември” на Гео Милев. Година преди това – “Жертвени кладни” на Асен Разцветников и “Палач и злодей” от Антон Страшимиров – сборник с есета и размишления, отзвук на събитията от 1923. На следващите – 1926/27 г. Страшимиров издава “Хоро” – остро и открито разобличение на безумието от 23-та.

Тази обърканост, за която стана вече дума, тази безизходица (“На кого и как да се помоля?”) познаха и Гео Милев, и Разцветников, и Каралийчев – всеки по своему и всеки в различна степен и форма. За нас обаче си остава загадка мрачният, “тежкия” Фурнаджиев. При него я няма рационалната насоченост и категоричност на Гео – “с въжета и лостове / ще смъкнем небесните мостове!” “Земята ще бъде рай, ще бъде!” и пр. и пр. Подобна императивност е чужда на Фурнаджиев; затова е и двойният въпрос:

На кого и как да се помоля,
та да тръгнат в мирна скръб
пред мене
моите два безценни сиви вола?

Този въпрос („на кого и как“) е и протест, и безпомощност. Това е въпрос на човек, изгубил вяра и в Бога, и в земната човешка справедливост. В него предварително се з и а е отговорът: отговор няма. Непроизнесеният въпрос е: добро или зло е това, което се е случило?

Ботев даде своя отговор: “Добро ли сме, зло ли сторили, потомството нази ще съди.”

Но Фурнаджиев е раздвоен до крайност:

И страшно е, майко, и весело!
(По някое време бяхме склонни да приемем, че е ...весело!)

След кървавите септемврийски нощи хората, а още повече поетът, не вярват, че ще дойде пролет, че ще настъпят мирни дни на оран и сеитба.

О, каква бе мойта страшна орис,
мойта мъка, Господи, войнишка?
С никой вече нищо не говоря,
в къщи крия тъжните въздишки.

Единствено в стихотворението “Пролетен вятър”, дало наслова на стихосбирката, просветва:

... а пък вече Господ над земята
жерави и топъл вятър праща.

Това опиянение не го освобождава от тежките видения и терзания, от съмнения и угризения:
Кладенеца скърца като съвест...

Никола Фурнаджиев, Михаил Шакле, Орлин Василев, Веселин Андреев, Георги Димитров – Гошкин, Дечко Узунев, Христо Радевски – пред „Ал. Невски“ – 1966.

Падат, стават и хора, и улици,
и дървета, и гробища черни
от безкрайните смели приумици
на вечерния вятър неверен.

Още по-силно това чувство ще се появи в стихотворението “Дете”(1928):

И аз тогава – верен син – ще спра,
с надежда във сърцето ще се моля;
далеч ще видя златната зора,
а пред зората два огромни вола.

Ще видя как пред тях едно дете
върви със поглед чист и в бяла риза
как равнината пее и расте,
как слънцето над нея бавно слиза.

Не е ли това отговорът на мъчителния въпрос?

Не са ли тук безценните мирни волове, подир които копнее да тръгне войникът-селянин?

И се изкушавам да завърша тия
мои разбъркани мисли с един стих на съвременен поет:

Последната религия сега
това си ти, поете.
Но само ако мислиш за детето!
Л. Левчев

Константин ЕЛЕНКОВ
януари, 2005 – септември, 2018

НИКОЛА ФУРНАДЖИЕВ

ПРОЛЕТЕН ВЯТЪР

Моя майко и моя кръщелнице,
полудяла и огнена пролет,
дето весело биеш в кепенците
и лудуваши над влажните клони!

Аз съм луд и аз язда през нивите
и по сивите улици тичам,
и разпращам на моите биволи
с колко нежна любов ги обичам.

А танцуват запалени къщите
от безспирния бяг на земята,
ний със всяко дръвче се прегръщаме
и лудуваме с лудия вятър.

Падат, стават и хора, и улици,
и дървета, и гробища черни
от безкрайните смели приумици
на вечерния вятър неверен.

Моя майко и моя кръщелнице -
полудяла и огнена пролет,
дето весело биеш в кепенците
и лудуваши над влажните клони.

„КОГАТО ТЕ ВЪЗДИГНАХ ДО НЕБЕТО“

Иван ЕНЧЕВ

В лирическия сборник „Кръг на самотата“, стихове за любовта (ИК „Кота“, 2016), всяка дума може да се оприличи на пчела от един трудолюбив пчелен рояк, който ни е предложил хубава есенна пита, в която всяка килийка е пълна с мед. Авторът БОТЪО БУКОВ разчита не толкова на отделната дума, отколкото на смисъла и чувствата, които ни внушава тя в общата конструкция на текста. Той не прави словесни еквилибристики, за да изуми читателя с някое свое френовно остроумие. Фразата на изказа му е опростена, ясна и логична. Личи си, че се е учил на стихотворно умение не само от някои испански класици, а и от неподражаемия български поет Валери Петров, когато е превеждал на испански език. Стихотворенията му наподобяват откровени разговори и писма до сродни души - жени или мъже, които ще съживяват чувствата на лирическия герой.

Всички творби са изградени с гледна точка от подчертано мъжка позиция. Особено в първата част на сборника текстовете вършат ефирното като мисловни кристали, които не смееш да докоснеш с две ръце или да ги погалиш като криле на пестра пеперуда, а само да ги съзираваши. Всяко стихотворение е едно от многото лица на любовното чувство. Поетът пише за любовта като за жива любов, а не като за мъглявина от някое среднощно съновидение.

Ботъо Буков използва възможностите на традиционното слабо-тоническо стихосложение. Технически всеки текст е организиран в две строфи. В първата се поставя тезата на лирическия герой, а във втората следва неговата антитеза, която се изтъква с оригинална поанта. Тя не винаги звучи като апотез на любовните чувства. Тук авторът си позволява твърде широко разнообразие. То се изразява в цяла палитра от нюанси като тъга, мъка, болка, отчаяние, надежда, иронично самосъжаление и др. Все човешки чувства, които са присъщи на всеки нормален индивид. Тези стихове внушават на читателя доверие и искрено съпричастие с психологията и житейската философия на влюбените. Това е така, защото те са чувства и общения за любовта между мъжа и жената, изразени от един мъж на зряла възраст.

Авторът обикновено употребява двучислени стихотворни стихове. Римуването също е традиционно: най-често кръстосано, а понякога съседно или обхватно. То се разнообразява и с някои дактилни рими, които го доближават още повече до всекидневната реч. Той държи на пълнозвучните рими, но в по-редки случаи използва и асонанс. Пейзажните детайли са твърде малко. Не се използват сложни словесни конструкции с внезапни инверсии на словоред. Епитетите, сравненията и метафорите не се натрапват демон-

стративно, те прилягат по точна мярка към словесното облекло на лирическото чувство. Не стърчат като пицини пискюли на челото на някоя циганска кобилка, препускаща по градския паваж. Накратко обобщено: той е поет от традиционен тип. Това не значи, че е старомоден. Ако един автор се придържа към истинската класика в изкуството, неговите внушения винаги звучат съвременно, шом изповядва общочовешки чувства. Особено, когато творбите са посветени на парцата на човешките емоции - любовта между мъжа и жената.

Характерна отлика на целия сборник е, че само с няколко изключения се използват заглавия от една дума. Дори нещо повече. Ако се подредят едно след друго по смисъл те могат да се възприемат като лирическа поема за любовта. Интимните чувства са представени в градиация. Началните стихотворения показват юношеската влюбеност на лирическия герой в избранницата на своите мечти. По-късно се подреждат немалко текстове, изразяващи уталожването на първоначалното въздушевение от споделените интимности. Във втората половина на сборника започват да се появяват разочарования от изхвърляне на чувствата между субектите на изложението, което подсказва, че те не са били съвсем искрени и трайни. Първоначалният пламък е затихнал, любовната жаравна на себеподдаването се е превърнала в загасващи възгледи и пепел. Идва ред на отрезвяването след първоначалното опиянение. Следва тъгата, мъката, болката, разочарованието и носталгията за доброто старо време. За разнообразяване на лирическата тоналност авторът прибегва до иронията. Въпреки това, тя не прераства в сарказъм. Все пак от любовното чувство в душата на лирическия субект са останали сле-ди, които все още не могат да се заличат от бурите и изпитанията на времето.

Макар че сборникът не е разделен на цикли, често пъти стихотворенията са групирани по логическата си последователност на чувствата и внушенията, изразени в тях. Ето само един пример: след „Брънка“ идва „Тъжно“, а зад него „Попътнo“. „Адажио“ и „Мокро“ се допълват взаимно по звучене, както „Интервю“ и „Посленик“. Дори само заглавията им свидетелстват за последователността, с която е изграден сборникът като единна цялост от много подразделения. Отново ще ги оприлича на килийките на медоносна пчелна пита.

В текстовете твърде често се използват думите: светлина, душа, прегръдка, нежност, целувка. Все понятия, които са олицетворения на характерното любовно чувство. В целия сборник звучи все този изстрадан лайтмотив: „когато се обичахме“. Ето откъде съм заимствал заглавието на моето изложение:

БРЪНКА

Когато те въздигах до небето и ангелът с крилето зазвъни, ти ми поиска онова, което го имат всички делични жени:

една халка от лицемерно злато - измамна брънка в мъжките юди. ...А аз бях турил в скута ти луната и шепите напълнил със звезди.

Какво разочарование! Каква тъга за неосъществения бляй! В замяна на своята себестойност и искреност лирическият субект получава деличната практичност на една пресметлива и лицемерна жена. Брънчата халка се е превърнала в „измамна брънка“ от груба семейна верига. А колко по-красиво щеше да е изживяването, ако тя се беше превърнала на бримка в най-красива дантела от шаштата читателят си припомня, че и най-киселият лимон си има сладка жилка. Ето такава е обобщеното внушение на текстовете в този сборник. Раздялата между влюбените е осъзната не като катастрофа, а като необратимост към онова време на искрено опиянение и всеотдайния обич.

Нека споменем и част от сродното на целия сборник стихотворение „Алея“, което не е включено в него. Може би, защото то звучи като едно скрито удоволствование на лирическия герой, за да остане все пак последен победител в тази необявена, но осъществена война на любов и разочарование между един жив, а не измислен мъж, и живи, а не само мечтани жени:

Всички стихотворения са изградени по тази конструкция. Тя дава възможност на автора само с две строфи да внуши желания ефект от изложението на твърде краткия текст.

Ще си позволя да разнообразя моя скромнен отзив с леко ироничен тон, за да бъда в унисон с част от творбите в този сборник. Ще направя колегиален каламбур на първия куплет от стихотворението „Интервю“:

За любовта ли? - Имам белег. Помня я. Нападна ме тогава подло тя. Покристи ме в целувката на огъня, а после като болка овехтя.

Ето моята лирическа закачка, след като съм прочел не само думите в стиховете, а и онова, което е съзнателно премълчано:

Пенка СТОЯНОВА, Откровения

За любовта ли? - Помня я жаравата! Отдавна ми остави рана тя - която още пазя Нея от забравата. А после като пепел овехтя.

Най-дълбоките рани от любовната жаравна никога не се забравят. Точно такава е ехото от моите трайни впечатления, когато чета сборника „Кръг на самотата“.

Тук текстовете са съвсем непретенциозни. Без мажорни славославия на любимата. Без фойерверки от любовни обяснения към любимата жена. Без патетизъм от възторг и без съзвон от сантиментални възгледи на тъга и разочарование на лирическия субект. Без мелодрама. Думите са използвани според тяхната изначална семантика, но са обединени в значимите комбинации, които внушават съпреживяване на читателя с написаното от поета. Лирическият герой понася по

мъжки болката от раздялата с любимата жена. Неговата мъка е лакмус за истинската химия на любовните чувства. Общата тоналност на сборника, особено неговата втора част звучи минорно, но не и съзливо и песимистично, нито пък с изпепеляващ драматизъм. В тези стихове чувството се движи като подводно течение в дълбокото море на човешките интимни преживявания. В края на краищата читателят си припомня, че и най-киселият лимон си има сладка жилка. Ето такава е обобщеното внушение на текстовете в този сборник. Раздялата между влюбените е осъзната не като катастрофа, а като необратимост към онова време на искрено опиянение и всеотдайния обич.

Нека споменем и част от сродното на целия сборник стихотворение „Алея“, което не е включено в него. Може би, защото то звучи като едно скрито удоволствование на лирическия герой, за да остане все пак последен победител в тази необявена, но осъществена война на любов и разочарование между един жив, а не измислен мъж, и живи, а не само мечтани жени:

Добър ден, остарели момичета - тъжни китки из градския парк! ...там, където от мен сте погаснали, няма бръчки по вашата плът.

Сборникът „Кръг на самотата“ от Ботъо Буков не бива да се възприема като хербарий от изсушени чувства и спомени, дори не и като личен дневник, а като разнообразен албум с картини и снимки от мъжките преживявания на един зрял мъж. Текстовете в тази книга са поднесени с умерено самочувствие.

Авторът много добре съзнава, че по темата за любовта се пише най-трудно, защото тя е интерпретирана твърде много в световната поетична класика. Но той, без да се натрапва, ни поднася своите кратки изповеди, откровения и послания съвсем непринудено. Все едно казва на читателя: „Ето това съм аз. Ако ти харесвам, добре дошъл! Ако не, довиждане, приятелю! До нови по-приятни срещи!“ Не се напъва да го задържи към текстовете си с някои тъквени примамки от версификации, използвани от доста литературни величари.

Великолепното полиграфическо оформление на книгата, която е издадена от Издателски консорциум „Кота“ в Стара Загора, допринася за графическото обогатяване на лирическите текстове.

За да е оптимистичен завършекът на моите размисли за сборника, ще цитирам втората строфа на едно от началните откровения със заглавие „Пътуване“:

Повикам от очите ти, обсебен от лед и огън, вилетени в едно, аз тръгвам днес

на дълъг път към тебе. Дано пристигна някога... Дано!

Ще пристигнеш, поете. Щом си се засилил по нагорнището на искрените чувства, сигурно ще стигнеш там, накъдето си се запътил. Когато човек знае точно какво иска от себе си, непременно го постига. Истинската любов го очаква на някой кръстопът. Такива оптимистични чувства остават в съзнанието на добронамерения читател след прочитане на последната страница от книгата „Кръг на самотата“.

СПИСАНИЕ „ХАЙКУ СВЯТ“
Издание на Български хайку съюз и Изд. „Изток Запад“

В Американския център на Столична библиотека в края на 2017 г. бе представен новият брой на списание „Хайку свят“ (3 и 4 кн.) – единственото по рода си списание у нас за хайку поезия, което информира читателите за тази бързо завладяваща все нови хоризонти и страни магия на словото. В него намират място и много близки до хайку форми като танка, ренга, хайбун и др., както и въпроси, свързани с източната философия, религии и видове изкуства.

Начално място в списанието заемат материали, посветени на официално чествания 15-годишен юбилей на Българския хайку съюз /БХС/, между които обзорната статия „Българският хайку съюз“ /от неговия председател д-р София Филипова/, в която се разглежда богатият творчески живот на обединеното хайку общество от 2000-ната година до днес, и споменът „Как се стигна до Българския хайку клуб“ /първоначалното наименование на Съюза/ – от първия му председател – известния поет и преводач Димитър Стефанов.

Както в предишните броеве на списанието, в които вниманието е насочено най-напред към първомайсторите на хайку поезията – Башьо, Исеса и Бусон /рубриката „Класици“/, така и тук най-напред се предлага творчески портрет на друг голям хайку творец – Масаока Шики /рубриката „Реформатори“/, който продължава делото на своите предшественици с реформаторски подход, въвеждайки нови естетически принципи /статията „Великият преобразувател“ от д-р Петър Пламенов/.

Основните теми на броя са ТАНКА и ЯПОНСКАТА КАЛИГРАФИЯ. Първото тематично ядро, което започва с раздел ТАНКА, е разгърнато чрез разнообразни текстове. В статията „Класическата японска поезия ТАНКА“ /от д-р София Филипова/ се проследява в исторически план появата и развитието на тази най-стара японска поезия, разяснява се нейната жанрова специфика, поетика и естетика, като се използват образци от бележитите поетични антологии Ман'юшо, Кокиншю и Шинкокиншю. Изтъква се,

че независимо от някои тематични и художествени нововъведения във времето, неизменна в петстишната остава нейната естетика, основана на японския светоглед за човека и света, свързан с даионската триада ЧОВЕК-ЗЕМЯ-НЕБЕ.

Темата за танка се поддържа и от още две статии. Едната – „Императорските петстишия ВАКА“ /синоним на танка/ – от Минко Танев и Стоянка Боянова – основана на информацията за петстишната, писани от императори и императрици, почерпена от книгата „Япония в моя живот“ на Атанас Сейков, както и на впечатленията на автора от посетени от него изложби на калиграфското изкуство с императорски стихове; другата – „Танка техника на Тейка“ – от известната американска изследователка на японска поезия Джейн Райкхълд, в която се предлагат техники за създаване на танка.

Читателят може непосредствено да почувства емоционалната сила на танка поезията от предложения АЛБУМ ТАНКА, който съдържа различен вид петстишия: „Класическа японска танка“ /съставител София Филипова/, „Ехо от класическата японска танка“ – отглас с петстиши от Силвия Стефанова /„Сянка от копнежи“/, „Съвременна японска танка“ /съставил от японски Дарин Тенев/ и Танка от български автори.

Второто тематично ядро – ЯПОНСКАТА КАЛИГРАФИЯ – се въвежда с изследователската статия „Японската калиграфия ШО“ /автор д-р София Филипова/, в която се разглежда същността на това филигранно изкуство, като се сочат корените му в китайското йероглифно писмо, проследява се процесът на неговото развитие чрез различните стилове и обогатяването на калиграфския му език в съвременността чрез новаторските видения на съвременните майстори-каллиграфи. Въздействието на сила на калиграфското изкуство може да се усети от публикуваните в списанието калиграфски творби от световно известния майстор-каллиграф Кихачиро Нишиура и от талантливата Йошико Йошида. На красотата и изшеството на японската калиграфия е посветено краткото вдъхновено есе „Отвъд знака“ от Ирина Мутафчиева – член на УС на НДФ „13 века България“.

Темите, разработени в раздел РЕЛИГИЯ, ФИЛОСОФИЯ, ИЗКУСТВО, хвърлят светлина върху въпроси, засягащи общия хоризонт на далекосточната духовна култура, отваряйки същевременно прозорец към видими или невидими връзки с японската хайку поезия. В статията „Даоизмът и китайската поезия“ от доц. д-р Антоанета Николова се разглежда даоизмът – едно от трите главни религиозно-философски учения в Китай, в чиято основа е идеята за съзвучието между човешкото, земното и небесното, намерила отражение в естетиката на китайската поезия със съществителните особености простота, естественост и спонтанност в творческата себепознание /качества, присъщи и на японската поезия/.

В статията „Театър НО“ Людмила Кирилова ни запознава с най-старата театрална форма в света, която има корени в китайската култура и която се развива като уникално театрално изкуство, подхранвайки се от духа и иденте на дзенбудизма за постигане на мъдрост и просветление /обща духовна основа и на японското хайку/. Научен екип – Й. Георгиев, Н. Панова, А. Тангриг, Т. Гошал, А. Николова и др. в статията „Нанохайку и нанохайга“, или как нанотехнологиите се срещат с изкуството“, ни представя експерименталното си изследване, в което хайку се явява в нов аспект – чрез връзка с техническата наука.

Рубриката МЕЖДУНАРОДЕН ОБМЕН включва Албум на румънското хайку, придружен с кратка информация за румънското хайку общество от неговия председател Валентин Николинов, както и Албум сръбско хайку, подбран от редактора на авторитетния сръбски вестник „Хайку новине“ Драган Ристич.

Както във всеки брой на списанието, така и в този има АЛБУМ ХАЙКУ ОТ БЪЛГАРСКИ АВТОРИ.

В раздела ТВОРЧЕСКИ ПОРТРЕТИ в интервюто, водено от Александра Ивойлова със Сидония Пожарлиева, е обрисувана обширната и разнообразна творческа дейност на журналистката, поетесата и преводачката от френски, португалски и испански език на многобройни литературни издания, член на БХС и на Френската хайку асоциация.

Всписанието са отразени юбилейните годишнини на активни дейци на БХС, предани на хайку каузата: д-р Кунка Радева, Иванка Янкова и д-р Лазар Топалов. В рубриката IN MEMORIAM е изразена дълбоката почит към без време отишли си от нас талантливия хайку поетеси Пена Кондова, Мая Любенова и Екатерина Кунова.

Изключително богат е разделът ХРОНИКА, подготвен с тънко аналитично чувство от Зорница Харизанова – секретар на БХС, от който се вижда многостранното участие на българските хайджини /в мнозинството си членове на БХС/ в национални и международни хайку изяви – научни конференции, литературни конкурси, рецитали, изложби и др. – свидетелство за интензивния творчески живот на българското хайку общество.

Не можем да не отбележим и отразеното в списанието участие на Пловдивския хайку клуб в разнообразните международни и национални прояви на БХС – на почетния член на клуба Илияна Стоянова и членовете Стоянка Боянова, Минко Танев, доц. Светла Пачева, Иванка Янкова и др.

Александра Ивойлова в последния раздел НОВИ КНИГИ аотира новизлезли книги, свързани с хайку творчеството.

Всеки, който отгърне страниците на бр. 3-4 на списание „Хайку свят“, ще остане удовлетворен от богатата информация, отговаряща на високите изисквания за хайку култура.

Иванка ЯНКОВА
Председател на Хайку клуб - Пловдив

Йордан АТАНАСОВ

ТРИСТИШИЯ

творчеството на човека е кражба от боговете

свободата не засища тя за малко развеселява...

ах и ах... живот... свършен си Господи във жена и в цветя!

животът крило надежда с вятъра тих изчезващо...

вятърът свири на борови струни ... Ш-ш-ш-ш-т – катеричката

търсиш мечтите забравените храни на душата си...

пеперудата ме слуша цетмите стихове маймат

къпините ходят свободно в гората хората под строй

оглеждам се кладенец ела ми казва водата

пролетен вятър ухото ми арфа... пръстите негов

събудена муза... див мак огрява нивата на духа

космостъп пее песен безкрайна композиторът неизвестен

скалпел от думи убива душата и я въздига

дървоядът – същински поет дете на Бога рецитира само нощем

денят – пропускащ кон нощта е охлюв рогац в твоите сънища

РуменСТОЯНОВ

ИЗЖИВЯВАНЕ

Вече
тя е на връх
пръстите,
с които държа писалото:
усещам, че е там,
а не иска/може да излезе
и минавайки през него,
да осени стиха.

Не знам коя ще бъдеш, думо,
сред безбройните слова:
твй родилката не знае
какъв цвят ще са очите
на отрока,
напирац
утробата ѝ да напусне.

УРОК

Минзухарът прецъфтя,
ловката се изпари,
върбата изсъхна,
облакът изчезна.
Без страх.

Защо аз трябвало да се боя,
че ще ги последвам?

МОКРА ПЕСЕН

Река:
широка три-четири разкрача.
На злация ѝ бряг приседнал,
нозе кисна в нея студеновата
и топло умишлявам.
Чувам само бистрия,
скоклив и плитък,
слънчев ромон,
твй красив, упоиващ,
успокояващ, чак целебен
подир зловредна градска гмеж,
че не мога шавна.
И ето ми назрада:
току до мен,
в защитен цвят,
доплува жаба,
протегна ли ръка,
ще я досегна,
не го сторвам,
да ми не избяга. ;
Като мен стои на камък, ,
задницата потопила,
и се припекува.
Гледам оная ситна твар Божия
и мълком ѝ се радвам,
може не ми дума нищо,
водно си общуваме
и я разбирам:

твй далеч, далечно и далече
остана всичко неугледно и тромовато,
че тънеше в блаженство течено двацата,
тък с нас и целият околоръст,
та се чуamba чужа как е то възможно,
защо ми се яви жаба жабурана,
правопореца и чистофайна,
тя към мен братолюбива,

аз към нея сестролюбив,
с миром търчи водомерка
и тя да оживотворява,
спи тиховейт,
а върху му нишка паяжинна,
и от все сърце възхвалявам
самота
и простота
сред естеството.

Кой чуе
амин да каже.

А ти речи
писано е.

Дѳра-дам, дѳра дам,
дум-тѳка-тѳка-та.

Да внимаваме.
И да осезаваме.

И

Някога, все по-някога,
живеех само ничком.
Сега живея
възнак ,
и
ничком:

обърнат към
небесното
и
земното.
Но дѳже ничком
пак живея възнак:
всички посоки са Негови
(включително и в мира сега,
където имам все повече
усопиши),
та дори ничком
пак съм възнак:
светло ми е на душата
и умилно на сетивата:
възпявайки тѳм достѳпното,
хваля създалия го Бог.

Станем добрым.

* * *

Уморен е въздухът.
Уморена е водата.
Уморен е целият околоръст.
Уморен съм и аз.

Ти идваш усмихната и лъчезарна.
Всеумората изчезва.

Светилин СТОЕВ, Атерего II

ДА КАЖЕМ, ЧЕ ОБИТАВАМЕ ЕДНА ТЛЕЕЩА ЗЕМЯ...

Алфредо Перес АЛЕНКАРТ

ИСПАНИЯ

На Уго Мулейро, Буенос Айрес
Да кажем,
че обитаваме една тлееща земя,
наречена Поезия,
к която също е Глас
и жив плод,
кълн,
който всеки ден хората откриват
да расте пред погледа им
или, звучейки като влюбена цигулка,
чинто ноти обикалят
по света,
вече готови думи,
за да бъдат слънце
в нашия живот.
Да кажем,
че в началото бе Поезия
и тя ни храни,
и ни докосва,
и така минават две петилетки,
или хилядолетия.

СЕГА, ПРЕКАЛЕНО КЪСНО,
КАКТО ВИНАГИ

Сега, прекалено късно,
както винаги,
много ще поискат да говорят
за моята доброта.
По-добре е да ме оставят
да тръгна бос
и да се стоплят нозете ми
в хладната вода на локвите,
в които цопах някога,
като дете.
Помня думи предъзвквани,
враждебни жестове,
отрицания...
Сега пада дъждът
върху духа ми весел.
По-добре
пред вас кажете

истините
за самите себе си.

НАПРЕДВА РАДОСТТА

Не искам да си някой,
който се нуждае от одобрение,
за да направи каквато и да е
крачка
и да се разхожда по дефилета,
силно прегръщайки щастieto.
Твоята свобода е
да не се придържаш здраво
към лъжливи аплодисменти,
към тържествени измислици.
Напредва радостта,
когато самият ти
чукаш на вратата си,
за да изкараш всичко застояло,

което те уврежда отвътре,

защото нещо се променя,
когато радостта напредва.

КЛЕВЕТИ

Преминаваш отвъд
бурната нощ,
използвайки странични пътища,
за да не се озовеш
срещу побеснели кучета.
От камък - на камък
затваряш очи,
заради тях,
за да не ляят вече,
когато узнават,
че си сатислив,
отваряйки невинно
един неподатлив подарък.
Този, който бяга
си ти,

непокорен на раздора.

превод: Виолета БОНЧЕВА

Първолета МАДЖАРСКА

СКУКА

Острият бръснач на снеговяда,
подравнил е четината кална.
Ланска преспа днес е още млада
лапи заешки с уши овални.

Събота е, ангелите чистят
и небесния престол на Бога.
Тупат халищата му разнишени,
литват пращни дяволи двурогни.

Скреж по горските тревн искри,
по мустаците на дървесата.
Гръм разцепва покрив на
трески,
луди от балконите се мятат.

Острият бръснач на снеговяда,
подравнил е четината кална.
Събота е, никне стара вада,
плуват в нея облаци банални.

Пламен КИРИЛОВ, Плуващо време II

Тече река.
Хлъзгавата ѝ змийска кожа
пъззи между храстите
и не се връща.
По гърбицата ѝ полепват клони
и листи, плуващи по гръб,
надолу по течението.

И чувам тропота на водни кончета.
Табор от кончета препускат по вълните
и гривите им се ветреят,
понесли на крилете светлина...

Тече река между храстите
и не се връща.

САМОТНА НЯКАКВА ПОЛЯНА

Самотна някаква поляна
ме призовава в утринта.
Стените не лекуват рани.
Във клетка млъква песента.

Самотно изворче ме вика
да пийна глътчина за лек.
Приятелите многолики
от скука хвърлят чифт и тек.

Сърце самотно, само питаш:
къде и кой, защо, кога?
Каква ли роля не опита.
Без грим и маска си сега.

Не иска никой да приеме
това, което си в зори.
А ризата ти - като мене -
от слънцето ще изгори.

Борис БУХЧЕВ

ЦВЕТА
В памет на мама

Цветя в лехи и в шарени саксии —
приятели от първия ми ден —
като слънца огрявате ме вие
и аз чрез вас съм от студа спасен.

Когато майка ми цветя садеше,
говореше им като на деца,
когато майка ми цветя тъчеше,
разцъфваха в килима чудеса.

Каква бе тая сила в дни нелеки
от болка да се ражда красота?
По шарените мамини пътеки
се влизаше в света на обичта.

С цветя запомних всеки ден на мама.
Домът ни беден беше цветен храм.
Цветя такива разцъфтяват само,
когато слънцето нощувало е там.

СТАРАТА КЪЩА

Там, сред лятната омара
на един задрямал двор
чака къща много стара
сред градина с птичи хор.

Денем в слънчев бял дочува
женски стъпки, детски смях,
в нощна самота тъгува
за раздалата със тях.

Тезко пада тишината
сред бръмлящ и буен хмел.
Несмуцаван на вратата
паяк мрежи е оплет.

Но в една картинна зала,
през усмивки-светлини
къщата живее бяла,
както в хубавите дни.

Сред градината зелена
и под летен цветен свод
от художника спасена
тя живее нов живот.

ВАЛИ

Валеше сняг в душата ми тогава,
вали в душата ми и тази вечер.
Отрупаните клони се превиват,
мълчат, но болката им е безмерна.
За дървесата няма кой да жали.

И за душата на човек не желят,
преди телото греино да напусне.
Душите ни са скитници самотни
по пътища, сънвани отдавна,
в един живот предишен на земята.

ГРАД

Не е Париж градът, реката не е Сена,
река край пращен път, от птици оживена,
реката криволи покрай бетони сиви
и бурен, и бодли в квартали некрасиви,
но има дървеса със есенни прически
и къщи-чудеса като в старинни фрески,
и глас от стар рефрен ми казва Добър вечер!
Ах, времето за мен съмсем се губи вече...

Градът не е Париж. В Париж ли само може
художник слаб и ризж боите да положи
върху парче асфалт и в миг да оживее
жена на фон кобалт с венче от орхидеи...

Сред тази равнина, не чула звук за Сена,
аз търсах светлина от чудната Албена.
Аз знаех — в летен мрак се разждат чудесата
и Бог дарява знак за празник на душата...

Река е любовта — тече и не изтича.
Без любовта света на пустош ще прилича.

РОМАНС

Акорд китарен посвецавам
във лунна вечер - влюбен, млад,
но и до днес недоумявам
дали съм бил във она град.

И сред разцъфнали градини
посрещал ли съм вечерта,
очаквал ли съм да премине
пред мен момичето мечта.

Или душата се унася
в един многогодишен транс,
недоумяваща коя си,
слушателко на този романс.

* * *

С една любов не остарява никой.
Преди със детски устни обещахме
и морски прилив беше ни свидетел
да извървим само с тебе пътя
на митологията Обич чак до края.
И бихме удържали. Честна дума.

Но ни презгърна нова гравитация.
Брои ли някой времето без тебе?
Брои ли някой времето без мене?
Подметките на дните са изтрити
и можем да си кажем откровенно:
С една любов не остарява никой!

ВРЕМЕ

Изтриха се сандалите на лятото,
септември ги захвърли във контейнера
за най-нетърпеливите клошари.

А ние с тебе сме нетърпеливи
да срещнем устни в сянката на залеза.

Забравил съм, не искам да си спомням
каково е било времето без тебе.
Щом утрешният ден ми обещава,
че много още радост предстои ни,
как мога да не вярвам.

Има време
и нека да си кажем с теб:
Наздраве!

В НАВЕЧЕРИЕТО НА ХЕЛОУИН ДО ЗАМЪКА НА ДРАКУЛА

Отдавна ми се искаше да посетя пак Румъния, защото бях ходила до замък Пелеш преди много години, на една екскурзия като ученичка. Сега тръгнах с надеждата да разгледам и страховития замък на Дракула. Цял ден ни отне да стигнем до Карпатите и да преминем през Синая. Шосето беше тясно и задръстено с коли. Караха една след друга, спираха, тръгваха пак, и така до смрачаване. Успяхме да видим центъра на град Брашов във вечерни светлини и да се настаним в хотела. Но пък вечерта имаше приятни емоции в ресторанта, където ни посрещнаха с балканско гостоприемство и с жива музика. А на другия ден видяхме двата замъка, за които бяхме мечтали от доста време. Пътниците там приличат на нашите – само дете не се изпреварват диво...

Замъкът Пелеш е разположен на средновековния път, свързващ историческите области Трансилвания и Влахия в Румъния, в подножието на Карпатите, в покрайнините на гр. Синая. Замъкът е построен в стил неоренесанс между 1873 и 1914 г. Наречен е по

името на протичащата наблизо планинска река. Германският архитект Йохан Шуц представя проект, който се харесва на крал: неоглям замък в алпийски стил, съчетаващ италианските традиции с естетиката на немския неоренесанс. През 1947 г. след принудителната абдикация на румънския крал Михайл I комунистическото правителство конфискува цялата кралска собственост, включително и замъка. Известно време замъкът е отворен за туристи, а през 1953 г. е обявен за музей. След Румънската революция (1989) замъците Пелеш и Петишор наблизо отново са отворени за туристи. През 2006 г. собствеността върху замъка е върната на бившия крал Михайл I. Скоро след това румънското правителство заплаща на кралския дом 30 милиона евро и пак го прави музей.

Известен е като *Замък на Дракула* – графа-вампир от книгата „Дракула“ на Брам Стокър. При своите военни походи Влад III Дракула неколккратно е преминавал през прохода, свързващ столицата му Търговище с Брашов, но няма доказателства да е превземал крепостта.

През 1212 г. рицарите от Тевтонския орден построяват на това място крепост от дърво. Първото писмено сведение за замък Бран е документ от 19 ноември 1377 г., с който унгарският крал Лайош I дава разрешение на сасите от Кроицат (немското име на Брашов) да построят укрепление от камък на мястото на дървената постройка, около което по-късно възниква селище. През XV век крепостта е използвана за защита срещу нападенията на османските турци. През втората половина на XVIII век замъкът в Бран забъбва значението си като крепост. На 1 декември 1920 година градският съвет на Брашов взема единодушно решението замък Бран да бъде подарен на кралица Мария, която го преустроява и обзавежда с артефа-

кти главно от нейно време, включително с традиционни мебели и goblenи, събирани лично от нея. Нейната дъщеря – принцеса Иляна го наследява, но комунистическият режим на Румъния го конфискува след свалянето и депортирането на кралското семейство през 1948 година. През 2006 година правителството дава право на собственост върху замъка на принца на Тоскана – Доминик фон Хабсбург, архитект в щата Ню Йорк и син и наследник на принцеса Иляна. Сега е частен имот, но е отворен и се посещава от хиляди туристи. Около него има ширен пазар със сувенири – кожени елечета, ръчно изработени играчки, домашен каикавал, всякакви шареници, ресторантчета, с богат избор и ниски цени.

По обратния път пак изчакаме трафика – все пак е неделя вечер и всички се прибират към Букурещ... По късна доба минаваме Дунав мост, а заради задръстванията така и не можехме да видим столицата на Румъния, макар че беше обявена в програмата.

Кристина БОЖАНОВА

Хотелите на Синая

ЗА КНИГАТА „ГЕНЕРАЛИ НА ДУХА“ ОТ РУМЯНА ПЕНЧЕВА

д-р Радка ПЕНЧЕВА

Работата с архиви е доста ползотворна и интересна. Особено когато архивите ни казват нещо ново, непознато до момента. Така се е случило и с идеята за новата книга на Румяна Пенчева. Дадени са й набор документи от наследниците на полк.Александър Ганчев за да разкаже за неговата дейност. Кой е той? Отговарял е за културната дейност на българската армия. От неговата работа е

зависело каква ще бъде тази дейност. Но документите са били малко на брой и аз да ни разкрие дейността на този достоен човек, Румяна Пенчева разгръща един по-голям разказ въобще за отношението на нашата културна общественост към войната. По този начин книгата умело се впива към онези изследвания, третиращи проблема за българската общественост и войните.

Този проблем – българската общественост и войните – е предшестван от създаването на Съюза на българските писатели през 1913г. По това време избухват първата Балканска война, след това Междусъюзническата и Първата световна война. В тях загиват някои български писатели: Димчо Дебелянов, Стефан Руневски, Страшимир Кричев, Алберт Гечев, Михаил Летов, Владимир Попанастасов. Тези свидни жертви от средите на българските писатели подтиква литературния критик д-р Кръстев да излезе с писмо до Негово величество царя на България с молба да не праша на война професори в Университета, писатели, художници, артисти, певци и композитори. Р.Пенчева цитира спомен на Стилиян

Чилингиров, депутат от прогресивнолибералната партия в 15 ОНС/1911-1913г./ за поискана среща с него от д-р Кръстев, който го моли за среща с военния министър ген.Никифоров по този повод. Тази среща не дава очаквания резултат и се налага да се пише писмото до цар Фердинанд, в което са включени имената на 80 интелектуалци. Защото тяхната загуба във войната би била загуба за българския дух. В следващите месеци много от тях стават военни

кореспонденти. Авторката изброява имената на мнозина, загинали на фронта или от болести.

Следващата глава в книгата е „Информационно-цензурната секция“. В нея е разглеждано оформянето на цензурна институция за преглеждане на войнишките писма. Резултат от работата на тази секция е създаването на редакционен комитет за издаването на „Походна войнишка библиотекка“, имаща за цел да повдигне духа на нашите войници, които при липса на военни действия прекарват много време в окопите. Създават се и полеви войнишки библиотеки. Авторката изброява 55 заглавия от българската, руската и световната класика, които излизат в голям тираж и достигат до нашите войници на фронта. Подборът е направен добре, не са пропуснати най-важните творби от литературата ни.

Следващата стъпка е създаването на военен полеви театър. Неговата задача е да повдигне духа на войниците и да ги разсеи от еднообразието им живот. В тази глава е разкрита дейността на поручик Руменов, известен като Боря Зевска. Открити са и театралните постановки

с репертоара им.

В специална глава е разкрита дейността на военните художници. Те са били назначени към Щаба на действащата армия и всяка от девизите. Към тях принадлежат Август Розентал, Борис Денев, Георги Евстатиев, Александър Божинов, Владимир Димитров-Майстора и др., общо 15 човека. Изброени са и военните фотографии.

По-голямо внимание е отделено на военните издания – сп. „Отечество“ и вестник „Военни известия“. Списание „Отечество“ излиза от 15 юли 1914 до 13 октомври 1918г. В редакционното каре е посочено, че в него работят най-известните български писатели: Иван Вазов, Стоян Михайловски, Кирил Христов, Елин Пелин, Антон Страшимиров, Димитър Подвързачов, Добри Немиров, Константин Константинов, и мл.др. Списанието публикува „Илюстриран военен календар“ за 1917 и 1918г., преглед на събитията от 1916 и 1917г., преглед на военните действия, исторически, етнографски и географски материали за новоосвободените градове в Македония, Моравия и Добруджа, снимки и рисунки на владетели и военнопочинали, а в литературната част са поместени произведения на всички известни по това време писатели.

В-к „Военни известия“ е издаван от Учебното бюро на Военното министерство. Излиза от 14 февр.1891 до 23 март 1919г. Редактори са последователно майор Кратунчев, В.Юрков, подп. Ал.Цанев и полк.И.Венедиков. През 1915г. е публикуван и Правилник, който регламентира работата на военните издания във военновременни условия. Авторката се спира на една запазена статия на Александър Ганчев „Военният печат през световната война“, писана вероятно по-късно – през 30-те години на XX век., както и на проведената от него анкета за вестник „Военни известия“ – няколко известни български

писатели – Йордан Йовков, Елин Пелин, Добри Немиров, Кирил Христов, Димитър Подвързачов, поручик Иван Стойчев. Всеки от тях откроява пред нас мнението си за вестника, както и своето отношение към военния печат изобщо.

Р.Пенчева достига до по-подробни данни за полк.Александър Ганчев, чийто документи е приела да коментира. За неговата биография тя съди от плодоярната на защитника му пред т.нар. Народен съд. Служил е в 4 Плевенски полк, завършил е Военната академия в гр.Торино, Италия и след това отново се връща в 4 Плевенски полк. Има безбелжителна военна кариера – бил е военен аташе в Рим, преподавател във Военната академия и т.н. Отговарял е за културната дейност на армията.

Осъден е на смърт посмъртно шест месеца след като изчезва безследно. Ал.Ганчев е бил кабинетен човек, занимавал се е с научна работа. Има издадени няколко книги, включени по-късно в Списък с вредна литература, изети от библиотеките и унищожени. След неговата смърт съпругата и децата му са изселени от София и подложени на тормоз. Двамата му сина Боян и Владимир завършват право с големи перипетии, също са гонени и уволнявани от работа.

Подобни книги са изключително полезни. Те ни спомнят за доблестта на хора като д-р Кръстев, спасил много интелектуалци от куршумите във военните действия, за полк.Ал.Ганчев, отговарял за културната дейност на българската армия и военния печат. Неговата биография учи, че не бива повече да се стига до подобна разправа с достойни българи. Книгата е добре оформена полиграфически, с поместен огромен масив от фотоси, което улеснява възприемането на текста.

Румяна ПЕНЧЕВА. *Генерали на духа*. С., Руба, 2018г. 134с.

Ирина АЛЕКСАНДРОВА

ХОРИЗОНТ

Подреждам в кюфара си Викове на чайки. От мен опитомените вълни - неверни котки, от утре с опашки хладни ще загаят от белотата си засрамените глезени на някой друг. А миди черни — длани на монаси, ще поднесат мистерията ти, море от плач и смях, на някой друг.

В обятията на креслото Върху сърцето си ще намотавам от слънце и от сол пенлива нишка — и стихове от нея ще плета. За някой друг. А хоризонтът — дълга синя рана сред спомените ми копнежно ще пулсира...

Непостижимо, винаги болиш. Магнитно ни зовеш... Към някой друг.

XXXI

Канът няколко пъти обиколи целия вътрешен и външен градеж, видя десетки познати и непознати жени, а от двойничката на Струнка нямаше и следа. Спря и пред обозите, които бяха докарали плячката и леко ранените. Стотинци разпределяха оръжие, сребърни и златни предмети, дрехи...

Край реката също имаше дъб, на чийто клоно се раздаваше правосъдие. При едно от излизанията си от крепостта, канът видя разлютаена тъпна, която обграждаше дървото. Някои от хората ръмжаха и ръкомахаха гневно. Омуртаг се вслуша в кръсвите:

– В земята мръсните християни!

А друг недоволно изригна:

– Все ще остане някой, но наплашим ли ги, ще бъдат кротки като агънца и не така прилепчиви.

До дънера видя Енравота, навел глава, готов да повърне, но не към него бяха отпратени тези заплахи.

– Велики небесни повелителю, вразumi

АВТОХАРАКТЕРИСТИКА

Харесвам вятъра — не топлото затишие. Харесвам киселия вкус на вишната и не младеж с фанелка, а мъж с изискан фрак. Не ползвам самолета, а старомоден влак. Не ме вълнува бъдещето — а зрачът на предишното. Откривам драма във възторга и в излишъка. Сред зимни преспи търся весел кукуряк. Превъртам спомените неприятни пак и пак. Щастливият миг е причина да бъде нащрек. Откривам най-мъдрата мисъл в слова на пелтек. Скръбта обещава ми изгрев вълшебен. Дарявам живот на предмет непотребен. Щом тръгна напред, се отправям към вчерата. И с вчерашен вкус ще е утре вечерята ми. Човека от новата раса откривам във всеки чудак...

Ах, просто защото съм зодия Рак.

МАСТИКА

Към зокуми крайморски ме вика анасонов букет на езика. И в мастиката — истина звездна — аз наливам вода... Като в бездна. Глътна, после наляя отново. (Истина, разредена със слово). С възрастта все по-безнадеждно всяка истина не разреждам ли? Тя се люшка на думи в мъглата, до чинията с шопска салата... И усеща жестоко езикът: чаша думи. И глътка мастика.

моята блудница! — призоваваше развилнял се мъж и замахваше с бич. Налагаше някого. В краката му лежеше окървавена жена.

Омуртаг спря коня замаян. Очите му шареха из множеството, като че ли за пръв път попадаше на такава сбирщина. Разширените зеници питаха: „Нима вас управлявам, недостойни?“

– Варвари, о варвари! За вас животът не е свят! – спусна се към саморазправящите се.

Никой не го позна, но заради осанката и охраната му всички започнаха да му се кланят почиттелно.

Якният мъжага се опита да му препречи пътя, но разлютен Омуртаг се улови за сабията. С лявата ръка придръпна юзвите и конят се изправи на задните си крака, като надвисна с тежки копита над главата на безумеца. Не замахна. Задържа ръката си изправена. Сикаш се бе вкаменил. Не му се проливаше излишна кръв. А чиготите започнаха да налагат с бичовете си околните, за да си проправят път. После кан Омуртаг скочи на земята и се наведе над повалената жена. Отгести косите, които бяха подпелнали по лицето. Отведнъж се емна назад като отблъснат, но веднага се приведе. Битата беше непознатата от храма, която уж наподобяваше Струнка, но сега вече отблизно видя, че приликата не е толкова голяма. Падна на коляно и повдигна главата й. Извади изпод колана си кърпичка и изтри лицето й. Тя береше дупа.

– Жено, жено, дръж се, не се предавай! – повели и продължи да мълви още нещо отчаян.

Накрая се разпореци:

– Пренесете я в лечебницата. Веднага да се заемат с нейното лекуване.

Знаеше, че ако я остави в безучастни, лоши ръце, мухите могат да я полаят.

Бабантът, вече без камшик, още стоеше до него и стискаше нестижни, здраво

прихванат от двама чиготи.

– Какво е съгършила, тази нещастница? – попита строго Омуртаг.

– Тя е моя съпруга и без позволениято ми е станала християнка. Тайно ходи по техните сбирщици – отвърна задържаният.

– Затова ли я подложил на поругание и издевателство? Ах ти, мръсен езичник! Варварин!...– изригна невъздържано ювигият. – На колене! – процеди и отново се вкамени потресен. Несъзнателно бе преминал на другата страна. Чувстваше се част от християнската общност.

В този момент съзря най-малкия си син Маламир. Бе се появил от някъде изневиделица и го гледаше потресен. В очите на бяча нямаше улаха, нямаше разкаяние:

– Коров човек и горд българин глава на дръвника туря, но не отстъпва, не се прекланя и милост не проси! – изрече твърдо той.

Канът със страшна, оглушителна сила блъсна оръжието си в канята. В погледа му имаше свирепост, но и удивление.

– Главата ми е на твоє разположение, господарю, но аз от вярата си няма да отстъпя. Няма да позволя и други да загърбят нашия Бог!

Омуртаг изтръгна. Всяка дума го шибаше като с камшик. Той разбираше, че мнозина багатури и багани мислят така. Как тогава да помогне на България, щом народът сам не искаше да си помогне?!

Стана му чоглаво! Разколебан заповяда: – Този в тъмницата! Отведете го и му вземете богушите. Бос да ходи...

Народът се рашумя. Кой можеше да наказва багани със сваляне на богушите? Нима този застъпник на християните е самият ювиги кан?!

Чиготите, извили назад все още стиснатите му в юмруци ръце, го държаха здраво, а други двама го събуха. Поведоха го.

– Май не ме позна ти мене, ювиги? – каза задържаният като се възбърна. – Заедно излязохме от обкръжението край

БАБА БЕШЕ ДОБРАТА ВЪЛШЕБНИЦА

В дворче, сиво от зноя, три стъпала припотяваха старите тенджери — уморени от готвене, от всекидневния разговор с ръцете на баба. Но тя беше добрата вълшебница — и пълнеше старите тенджери с пръст, само като ги погледнеше. Махваше с длан — и в тях разпъфтяваха мушкатата засмени, на пръстчета се повдигаха теменужките и на всеки разказваха своите лилави и жълти приказки. Грееше слънце – златното слънце на детството. Слагаше облак вместо шапка готварска — и готвеше в старите тенджери радост за всеки. И бъдещи спомени.

ЗЛАТНАТА РИБКА

Хиляди старци ме дебнат с мрежи, серкмета, талиани. Всеки си вярва в късмета. Шафетно преминавам от приказка в приказка. Хиляди баби искат да станат нарици, над корита пропукани плачат...

Ето ме в мрежата пак. Рецитирам познатото: „Старче, пусни ме в морето!“ Старецът клати главата си хитро, приготвя тигана.

Бурдизо. Ако не бях аз, конят ти щеше да е съсечен. Ти в най-добрия случай щеше да си пленен, а можеше и да загинеш...

Омуртаг се вгледа подире му, напрегна се, но това лице му беше непознато.

– Аз съм багани Прибой! – продължаваше да крещи приклепеният.

Името му не говореше нищо, макар да познаваше повечето от нисните восоводи.

– Прибой, Прибой... затова налиташ на бой! – ядно, но никак отнесено каза канът, защото безмълвно питаше себе си: „Какво направил? Как можа да го направим? – и се укоряваше: - Ти опрости ми всичко...

А уж искаш християнското изтребление и унищожение. Значи те ме победиха!“

Вече в двореца Маламир го пресрещна и възмутен също го попита:

– Какво направи, татко? Баганинът трябва да бъде наказан, но не и унижен. Ти го унизи, него воина, героя... Как ще възстановиш доверието на хората към себе си?!

Омуртаг тежко въздъхна и се отпусна на стола. А Маламир продължи:

– Работата е много по-дълбока и страшна. Този нещастник може никога вече да не обуе богушите си, а вечно да ги носи окачени на врата, спрямо твоята заповед. Ще дойде ден и ще се обеси. Ей така, напук, за да те злепостави. Защото ти тласкаш България към ромейската пропаст.

– Завиждам ти, синко. Мисълта ти е бистра, доводите силни. Ти ме упрекваш, а някога баща ми не позволяваше да му противореча. Аз ти позволих, защото достатъчно си възмъжал и искам да намерим себе си. Да не живееш в недоволство, неправда и страх. Иначе какъв владетел ще бъдеш?

Опита се да го прегърне, но Маламир се дръпна сякаш от огън.

На вечерята вкуса на печения фазан провокира мислите на кана за предстоящата лов.

Бойко БЕЛЕНСКИ

КЪЩИЧКА ОТ КИБРИТЕНИ КУТИЙКИ

Стефан СТАНЕВ

- Влаго, момичето от отсрещната пейка на алеята непрекъснато поглежда към теб. Да не е някоя твоя позната или младо гадже?

Влаго, който беше разгънал пред себе си някакъв чертеж и съсредоточено го разглеждаше, вдигна глава и хвърли бегъл поглед към момичето. Слабичко, русо, миловидно, то му се усмихна и кимна за поздрав.

- На теб все гаджета ти се привиждат. Не го познавам, сигурно ме бърка с някого - разсеяно подхвърли той и отново се наведе над чертежа.

След кратко колебание момичето стана от пейката и нерешително се приближи към него.

- Извинявайте, Вие не ме познавате, но аз Ви помня - стеснително каза то, като местеше ту в едната, ту в другата ръка чантичката си.

- Така ли? - погледна го учудено Влаго. - И откъде се знаем?

- Спахте една вечер у нас, когато бяхте на бригада в нашето село. Подарихте ми една кибритена кутийка - стеснително се усмихна то.

Влаго бутна настрана чертежа, стана от пейката и втренич поглед в момичето, като се опитваше да си спомни името му, и радостно възкликна:

- Ели! Ти лиси?

- Еми - поправи го момичето.

- Варно, че беше Еми. Гледай ти каква среща! Колко време мина оттогава? Дванайсет-тринайсет години! Пораснала си, вече си голяма, как да те позная? - развълнувано каза той. - И как така в София?

- Студентка съм, втори курс българска филология.

- Браво, моето момиче, браво! Много се радвам за теб. Как са вашите?

- Добре, на село са.

- Като си отидеш, непременно ти поздравя!

- Благодаря, ще ги поздравя - отвърна момичето с все тъй малко стеснителна усмивка. - Вие сте инженер, нали? Татко ми беше казал, че студентите от бригадата в село следват инженерство.

- Да, инженер съм, строителен инженер. Моят приятел също - кимна той към мъжа до него, който ги наблюдаваше с нескрито любопитство. - Само че той е по-млад, не беше тогава с нас на бригадата.

В този момент от съседната алея се задала два момчета и махнаха с ръка на Еми.

- А, ето и моите колежки идват. Много се радвам, че се видяхме! Довиждане.

- Довиждане, Еми! И аз много се радвам. Благодаря ти, че ми се обади. И не забравяй да поздравяш майка си и татко си.

- Няма - отвърна тя и забърза към приятелките си.

- Довиждане! - повтори още веднъж Влаго. - Еми! Каква неочаквана среща - каза той, видимо възбуден и развълнуван.

- Влаго, каква е тази история с бригада, момиче и кибритена кутийка? - запита го закачливо приятелят му.

- Обикновена и същевременно необикновена. - отвърна Влаго, като прибираще чертежа в чантата си. - Някога като ученици и студенти в началото и след края на учебната година ходехме по десетина-петнайсет дни на бригади по селата, най-често да помагаме при прибирането на реколтата. След трети или четвърти курс бяхме на такава бригада в едно малко, стъшено между баярите село с не повече от 300 - 350 жители. Вадехме картофи, то там май друго нямаше, блоковете бяха на няколко километра извън селото, по баярите. Спахме близо до тях в една кошара, мъжете под навеса върху сламена постелка и със завивки кой каквото имаше, а колежките - в единствената стая, 30 момичета в помеще-

ние с около двайсетина квадратни метра площ. Всеки ден ни колежа по една овца и обед и вечер менютото беше курбан чорба. В допълнение си печяхме на огъня картофи, от време на време се облажавяхме и с малко овчи кашкавал, местно производство, истински балкански кашкавал, друг такъв оттогава не съм ял. Общо взето мизерия, но бяхме млади, приемахме всичко откъм романтичната му страна, вечер кладяхме голям огън, пеехме, разказвахме си весели истории, задявахме колежките...

- За бригадата разбрах, остава да ми кажеш каква връзка имат с нея момичето и кибритът - попита приятелят му с лека ирония. -

- Бригадата беше само въведение, да се ориентираш в обстановката - отвърна му в същия тон Влаго. - Пристигнахме от София надвечер, горе още не бяха подготвили за нас кошарата и трябваше да преспим в селото.

Разпредилиха ни по двама-трима, мен и още един колега ни заведоха в малка къща в покрайнините. Хазанте - скромни, да не каза

Момиченцето плахо пое кутийката, сякаш не вярваше, че е за него, и сините му очи светнаха от радост.

- Ама... ама тя е пълна - каза то, като я разклати и сякаш се уплаши, че ще си я взема обратно.

- Нищо - успокоих го аз. - Ключките ще дадеш на татко си, а празната кутийка ще си остане за теб.

Радостта отново се върна в очите на детето, то се усмихна, докосна ръката ми с тънката си бледа ръчица и тихо каза:

- Благодаря ти, батко!

Едва слържах съзвоните си, прегърнах детето, тяснах калдъръмена улничка.

Това е продължението на историята с бригадата. Истинска история, не е измислена. През тези години понякога се сещах за бедната станчка в забутаното планинско селце, украсена с къщичката от кибритени кутийки, и се питах какво ли е станало с малкото мило момиченце с русите плитки и сините като мъниста очи. И ето, днес, след толкова време го видяхме в парка и, повярвай ми, страшно се радвам, че то е живо и здраво, че вече е студентка, че родителите му също са живи и здрави... Наистина много се радвам!

Приятелят му, млад, способен инженер, човек практичен и прагматичен, чужд на емоционални изблици и сантименти, по-скоро склонен към ирония и шеговити подматания, помълча и явно впечатлен от разказа на Влаго, каза замислено:

- Вълнуваща история, наистина.

- Прав е бил Достоевски, като е прозрял, че красотата ще спаси света - добави прочувствено Влаго, все още развълнуван от неочакваната мила среща. - Нищо не може да направи хората така смирени и добри, както красотата. Дали тя ще е червен залез над стихнало море, есенен пейзаж в планината, картина на Моне или къщичка от разноцветни кибритени кутийки - все едно! Какви щяхме да бъдем ние, хората, ако не виждахме красотата край нас, ако не носехме в себе си копнеж по красотата!

- Червени залези, есен в планината, картина на Моне... Влаго, ти си бил роден за поет, не за инженер - поднесе го леко приятелят му и като помълча малко, добави: - по за Достоевски и красотата си прав.

Константин РАНГЕЛОВ

16 февруари 1918 – 11 февруари 1991
Веселин АНДРЕЕВ:
“НАПУСКАМ ВИ НЕ ОТ СЛАБОСТ”

В онова време първостепенна задача за нас, критиците, беше да подсецаме писателите за героя на нашето време. И аз, в една статия: “Избор на герой”, размишлявах върху въпроса за “героя на времето”. Позовавах се и на Лермонтов, и на съвременни български автори. Един от тях - Веселин Андреев, най-добре покриваше тезата ми: “Времето ни вече е за друг героизъм”.

Поетът беше написал книгата си “Соната за Петя Дубарова”, но и един великолепен портрет за Апостол Карамитев. И мене, и него ни занимаваше един и същи въпрос, вълнуваше ни това как Кантовата антиномия можеше да има своя “пробив”. “Не ми е по-топло, но ми е по-светло” – цитирах тогава един от героите на романа “Глад” от Стоян Бойчев. Занимаваше ме вече това, че автори, възвеличили Съпротивата, отиваха към н о в и я герой, поставяха си друга задача: моралният подвиг, енергията, наречена духовна...

Сега, когато пиша тия редове, се сещам, че още в трилогията си “Умираща безсмъртни” Веселин Андреев намираше за необходимо да отбележи не някаква безумна смелост, някаква проява на изключителна храброст. Той споделяше с читателите свое наблюдение върху поведението на другарите си от партизанския отряд: като се възмущаваше от лакамията на някои, даваше за пример най-младия от отряда, заради неговата въздръжаност (Димитър Станишев) Значи и там, в Балкана, заключаваше авторът, човекът си остава човек . Или – обратното на човек...

От тази именно позиция Веселин Андреев портретуваше и Петя Дубарова, и Апостол Карамитев. Отдаваше им своето признание, своята писателска благословия. Затова и последните редове от предсмъртното му писмо не бива да ни подвеждат. Според Шопенхауер самоубийството не е слабост, а сила на характера... резултат на невъзможността да се постигне хармония по пътя на компромиса.

Някои ни дават уроци и със смъртта си... Един от тях е Веселин АНДРЕЕВ.

Константин РАНГЕЛОВ

16 февруари 1918 – 11 февруари 1991
Веселин АНДРЕЕВ:
“НАПУСКАМ ВИ НЕ ОТ СЛАБОСТ”

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

Константин РАНГЕЛОВ

БЕЗИМЕННИЯТ ГЕРОЙ

Човек непрактичен в живота е той. И пръв между всички се втурва на бой. А шом след Победата тръгнат в парад, ако оцелее - накуцва отзад.

В ЖИТЕЙСКАТА БОРБА ЗА ПЪЛНАТА ТОРБА

Малцина са бабантиите, мнозина са битите.

НАЧАЛСТВО

Нямаше талант за музикант... Но спази точния момент и стана диригент.

СЕЗАМ

Ако и при блага дума железната врата не се отваря, по-неустойно щедрата сума пуснете в джоба на Ключаря.

ЕКСПЕДИТИВНОСТ

Докато правдата им окаже подкрепа – неправдата ги изтрепа.

ПРИКАЗКА ЗА СТЪЛБАТА

Всеки се юрна – нагоре се втурна. И тя се катурна.

ТРЕВОГА ДО БОГА

Не си тормозим душата, че ни е празна главата; но ни тревожи проблемът, шом ни е празен коремът.

РЪКОВОДИТЕЛИ НА НАРОДА

Били РЪКОВОДИТЕЛИ. Не са! Водят го, обаче за носа.

ДЕ ФАКТО

Каквото Факторите говорят и фактите не смеят да оспорят.

ПОКАЗНО

„Напънала се планината и... родила мишка“ – присмя се той, напъна се за показно и се начишка.

НЕСРЕТНИК

Остана с чиста съвест и морал. И затова е днес на този хал.

Тяня ШИВАРОВА, Среди

ВАЖЕН ЧОВЕК	ЧОРБАДЖИЯ
Може и да е свиня, но е силен на деня.	На тоя свят всичко е на чичко Паричко.
ДИАЛОГ	БЪЛГАРИ ЮНАЦИ
Злото гълчи – доброто мълчи.	Първи сме всред другите народи поне по кандидати за войводи.
НЕИЗБЕЖНОСТ	САНКЦИЯ
Себе си да можеш да вредиш, налага се на друг да навредиш.	Не бе с преклонена главичка, остана с празна паничка.
РЪКОВОДИТЕЛИ НА НАРОДА	ПОЕТ НА МАГИСТРАЛАТА
Били РЪКОВОДИТЕЛИ. Не са! Водят го, обаче за носа.	Околовръст животът громоли, пришпорил най-луксозните коли:
ДЕ ФАКТО	Ферари, Мерцедес, Ауди, Форд... Безкрупулен. Циничен, Нагъл. Горд.
Каквото Факторите говорят и фактите не смеят да оспорят.	А пай-накрая давам газ и аз със своя стар и окуцал Пегас.

Адрес: 6003 Ст.Загора, ул.Хр. Ботев 4
Главен редактор: Йордан АТАНАСОВ тел.: 042/649-110 , 042/980-088, GSM 0888790135
Зам.главен редактор: Красимира БОЖАНОВА
Редактори: Румен СТОЯНОВ, Иван БОЧЕВ
Издател: НЧ “Даскал Петър Иванов” e-mail: lit_glas@abv.bg
Интернет страница: literaturenglas.com
IBAN: BG14 UNCR 7630 1074 8633 90 BIC: UNCRBGSG
УниКредит Булбанк Стара Загора
Печат: “ЛИТЕРА ПРИНТ” АД - Стара Загора
Не се връщат и не се редактират материали! Абонамент - само в редакцията

Йохан Волфганг ГЬОТЕ

НА АНЕТЕ

Класиците нарекли
безсмъртните си книги
на музи, на богини,
но не на любовта си.
Защо ли, о, Анете,
щом си за мене всичко -
любов, приятел, муза -
вълшебното ти име,
не дам на мойта книга!

1767

ГРИЖА

Този кръг от зли измами
не движи напред, назад!
Остави и мъдростта ми
с радостта да бъде млад!
Да ги взема? Да изчезна?
На съмнения съм сит.
Щастието щом е в бездна,
грижа, дай ми ум честит!

1776

НОЩНА ПЕСЕН НА ПЪТНИКА

Над всички върхове
цари покой.
В дървесните стволоче
го усещаш, той
листата поклаща едва.
Птичките в гората мълчат.
Почакай малко,
ще се успокоят
и твоите сетива.

КЪМ ЛУНАТА

Пълни всеки дол и храст
плахо с гланц нощта,
грее с цялата си власт
моята душа.
Срещаш галещи лъчи
с погледа си благ,
както топлиите очи
на приятел драг.
Моето сърце кънти
с радостни слова,
между болка и мечти
в самота вървя.
Лей се, влюбена река!
Сън е радостта.
Чезнат ласки и тъга,
чезне верността.
Прелестта ти тъй веднъж
също осъзнах.
Твоят извор вездесъщ
не потъна в прах.
Лей се и шуми така
буйно, без покой!
Лей се, заглуши звука
на напева мой.
В мрака на коварен лед
буйно се гневиш,
А напролет с профил блед
пак ще разцъфтиш.
Който в младостта е бил
пълен с доброта,
в блаженство и с поглед мил
среща любовта.
Който, в съвестта си скрит,
мисли и твори,
из сърдечен лабиринт
през нощта върви.

1778

превод: Боян АНГЕЛОВ

Нено БАКАЛСКИ, На пристана на Зографския манастир

ПРЕВОДАЧЪТ ПРЕДСТАВЯ ТЪРГОВЕЦЪТ НА НАЧАЛА НА РОМАНИ Награда „Европейски роман на годината – Жан Моне”

Писането?! Всеки от нас вярва, че може да пише, а мнозина, че биха станали дори и писатели, защото да пишеш е сигурно по-лесно, отколкото да композираш музика, нали?! Затова и в днес у нас графоманските опуси текат като пълноводни реки към издателства и редакции, а също и към Интернет. И ако преди имаше цензура и планирано книгоиздаване, днес хаосът е направо неукротим. Наистина, неукротима е решимостта на начинаещите автори. Всеки от тях вярва, че би сътворил неповторим комерсиален бестселър, достоен за филмиране в Холивуд или интелектуален хит, заслужаващ „Нобел”, с който да изгрее като нова звезда на небосклона на голямата литература.

Тази книга на световно известният румънско-френски писател и драматург Матей Вишниец / род.1956/, със странното и непривично заглавие „Търговецът на начала на романи”, е доказателство за това, че проблемите на румънските и българските автори са твърде близки. Не само във финансов аспект. И може би най-болният от тях е, че се чувстват недостатъчно оценени и признати в световен план. Главно заради локалността на сюжетите и идейните послания в техните творби. Но нали съседна Румъния даде на света поне трима велики творци: „потайния и циничен моралист” Емил Мишел Чоран, „духовния археолог, самотния скитник сред митове и легенди” Мирча Елиаде и „бащата на Театъра на Абсурда” Йожен Йонеско. Освен тях, ще добавим още неколцина, вече познати и ценени и у нас: поетите Никита Станеску, Марин Сореску и Ана Бландиана, прозаикът Мирча Картареску и, разбира се, автора на тази книга, представен, освен със своята оригинална поезия и силната си, световно призната драматургия, така и с трите си оригинални романа: „Паника в Париж, Града на светлините”, „Господин К. на свобода”, Планираният хаос”.

Но ако се върнем към темата за днешните начинаещи писатели, ще се натъкнем на един от множеството проблеми, висящи като дамоклев меч над тях: да, структурата на романа до голяма степен е свързана с жанра на даденото произведение. И ако постепенното, плавно повествование се приема лесно от всички, то всяка по-различна, нелинейна структура предизвиква логичния въпрос: „Защо ли този автор е избрал подобен усложен и дори претенциозен маниер, а не простотата?”. „Търговецът на

начала на романи” е написан в маниера на язвителната, гротескната проза, стигаща до границата на делириума. И ако трябва да определим композицията му, определено може да кажем, че е „съшит” от поредица откровено нелепи епизоди или по-точно гегове. Те трудно могат да се преразкажат, да се разглеждат поотделно, или да се разделят на части, но обединени в този странен текст, създават ефекта на „размиването” на границата между трагичното и комичното. Да, Матей Вишниец не е визионер, нито мечтател, а трезв и ироничен наблюдател на хода на събитията, при това склонен да приема живота като театър и игра. Такъв е и в драматургията си. Да представя суровата действителност иронично и на моменти по един странен, неочакван, направо шокиращ начин...

Първата фраза на този необичаен роман съдържа в себе си цялата бъдеща книга, нейния сюжет, нейната скрита енергия. За да напише един наистина гениален роман, авторът би трябвало предварително да получи такава начална фраза от специалистите от една стара литературна агенция, със седалище в стария център на Париж, занимаваща се с изучаването и продажбата на начала на романи. А от услугите на тази странна и тайнствена /недостъпна за всекиго!/ организация в своето време са се ползвали велики писатели като: Джеймс Джойс, Хърбърт Уелс, Хемингуей, Камю, Кафка, Томас Ман...

И тук Матей Вишниец ни разкрива тайната – какво да сторим, за да получим прословутата, мечтаната от всички пишещи, Нобелова награда? Просто да потърсим тази агенция, продаваща вече близо триста години първи, начални фрази на романи, които са ключът към написването им, които дават начален тласък и път на бъдещото повествование.

„Първото изречение на романа трябва да съдържа нещо от енергията на този неконтролиран вик, откриващ пътя на лавината...Трябва да е като искра, предхождаща мощна верижна реакция...Така че не бива да има невинност особено в първото изречение. То съдържа в себе си, като в зародиш цялата история, целия конфликт. Да, първата фраза е ембрион, препълнен от бъдещи възможности, като успешен сперматозоид, ако ми позволите това сравнение...Ха, ха...”

Така започва книгата на Вишниец с главен герой, изпълнен с надежда за успех млад литератор, потърсил тази агенция. По време на разказа си Вишниец анализира и систематизира първите фрази на някои велики романи като: „Днес умря мама, а може би беше вчера...” /Албер Камю „Чужденецът”/

Или: „Някой явно бе наклеветил Йозеф К, който не беше направил нищо лошо, но попадна в ареста.” /Франц Кафка „Процесът”/.

Романът на Вишниец, неслучайно отличен с голямата награда за Европейски роман на 2016 във Франция, е конгломерат от интересни идеи, множество странични и неочаквани сюжети и интересни, дълбоко оригинални мисли. И макар основната му идея е да представи „края на епохата на романа като индивидуално творение”, което е на път да се изчерпи, идея вече не нова, тя, все пак е решена твърде оригинално, впечатляващо...

Огнян СТАМБОЛИЕВ